

פרק ג' – פעילות הפיקוח על הבנקים לשנת 2004

1. מבוא

תפקידה העיקרי של מחלקת הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל היא לשמור על יציבותה וחוסנה של מערכת הבנקאות בישראל. במקביל פועל הפיקוח על הבנקים להגברת התחרותיות במערכת ולהבטחת הוגנות ביחסי בנק-לקוח, תוך הקפדה על עמידה של הנהלות הבנקים בתקנים ראויים של ניהול ובקרה¹.

להלן סקירה קצרה של פעילויות הפיקוח על הבנקים ביחידותיו השונות בשנת 2004.

2. הסדרת הפעילות הבנקאית

הסדרת הפעילות הבנקאית היא כלי מרכזי של הפיקוח על הבנקים להנחיית המוסדות הבנקאיים בדבר עמדותיו והוראותיו של המפקח בנושאי בנקאות וחשבונאות שונים. הוראות ההסדרה העיקריות שפורסמו במהלך שנת 2004 היו בנושאים הבאים: נהלים למתן הלוואות לדיור, רוטציה וחופשה רציפה, תקשורת של רואה חשבון מבקר עם הגורמים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הבנקאי, מעילות והונאות של עובדים, מועד הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים והמעבר לדיווח לפי הסכומים הנומינליים המדווחים. כמו כן פורסמה טיוטה ראשונית של קווים מנחים בנושא דירוג אשראי לפי חברות, בנקים ומדינות, המבוססת על עקרונות "באזל II".

3. הערכה מוסדית ורישוי

התפקיד המרכזי של יחידות ההערכה המוסדית הוא לרכז ולגבש הערכות תקופתיות של הפיקוח על הבנקים על מידת יציבותם וחוסנם של התאגידים הבנקאיים (כולל תאגידי עזר, חברות בנות בנקאיות וסניפים בחו"ל).

חמש היחידות המופקדות על הערכת הקבוצות הבנקאיות והתאגידים הבנקאיים פעלו על פי תוכנית עבודה שנתית, שעסקה, בין השאר בנושאים אלו:

- מעקב שוטף והערכה תקופתית של המוסדות הבנקאיים בישראל.
- התקדמות הבנקים ביישום הוראות המעבר בצו איסור הלבנת הון והפעולות שהם נוקטים לשם כך.
- חשיפת התאגידים הבנקאיים לאשראי: אשראי במטבע חוץ ואשראי לענפי המשק – למשל לענף הבנייה ולרשויות המקומיות – ואשראי ללווים גדולים.
- חשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכוני נזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.

1 לפירוט תפקידי היחידות השונות בפיקוח על הבנקים ראו: בנק ישראל, המפקח על הבנקים, מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2003, פרק ה'-פעילות הפיקוח על הבנקים.

- הסדרת אופן הפיקוח והבקרה על חברות כרטיסי האשראי.
- בדיקת מיליון של הוראות המפקח על הבנקים בתחומים שונים, כגון נוהל פניית דירקטורים, והנפקת הון ראשוני מורכב.
- היחידה השישית בתחום ההערכה המוסדית היא יחידת הרישוי, המטפלת בבקשות הטעונות רישוי של נגיד בנק ישראל או של המפקח על הבנקים. יחידה זו עסקה בשנה הנסקרת בנושאים אלו:
- העברת התיקון לחוק הבנקאות (רישוי) (תיקון 13) בכנסת – בין השאר, כדי לאפשר את הפרטת "בנק לאומי לישראל" באמצעות שוק ההון (יישום המלצות "דוח ועדת מראני");
- הליך הפרטת "בנק דיסקונט לישראל" ובמסגרתו – בדיקת המועמדים לרכישתו;
- מיזוג "טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ" ב"בנק המזרחי המאוחד בע"מ";
- העברת השליטה ב"בנק אינווסטק (ישראל)" לידי "הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ";
- "בנק קונטיננטל" ו"בנק פולסקא קאסא אופיקי תל-אביב" נרכשו ומוזגו ע"י בנק הפועלים.
- "בנק עולמי להשקעות" ויתר על רישונו.
- ביטול הרישיון של בנק חוץ של "Standard Chartered Bank Ltd".
- ביטול הרישיון הבנקאי של "פועלים שוקי הון בנק להשקעות בע"מ".

4. ביקורת

היחידה לביקורת אשראי המשיכה בשנת 2004 בפעולות ביקורת שנועדו לוודא את התקינות והנאותות שבתהליכי הזיהוי והסיווג של חובות בעייתיים ובקביעת ההפרשות לחובות מסופקים בגין חובות בעייתיים. במסגרת זו הושם גם בשנת 2004 דגש באשראי לענף הנדל"ן, לנוכח השפל המתמשך בו, וכן נערכה בחינה יסודית של האשראי לרשויות מקומיות. דגש הושם השנה גם בבדיקת הגדרה נאותה של קבוצות לוויים, על רקע השינויים שהוכנסו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313. במקביל הוסיף הצוות לערוך ביקורות על מנגנוני הניהול, השליטה והבקרה על האשראי בבנקים שונים, תוך תשומת לב גוברת למערכי הניהול והשליטה של ייצור האשראי במגזרים הקמעוני והמסחרי.

בתחום טכנולוגיית המידע הושם דגש בביקורות על פעילויות עתירות סיכון, כגון גישה מרחוק למחשבי הבנק ומערכות מסחר בתקשורת. כן ניתן כיסוי ביקורת מערכת לפעילויות בתחום הגיבוי, השרידות וההתאוששות של מערכי טכנולוגיית המידע. הביקורת הגיבה על אירועים חריגים מסוימים בתחום אבטחת המידע, ובמידת הצורך הרחיבה את הבדיקה. היחידה לביקורת מערכות מידע מסייעת ונותנת תמיכה המקצועית לתהליכים הקשורים בהעמדת היתרים והסדרה של מיזמים ופעילויות, וכן לבחינה שוטפת של מדיניות הפיקוח על הבנקים בתחום טכנולוגיית המידע.

נמשכו פעולות ביקורת לשם אכיפה של ההנחיות שגובשו בשנה הקודמת במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357. כן נמשכו פעולות ביקורת שונות על תהליכי מיקור-חוץ (outsourcing) של שירותי מיחשוב.

בתחום של מניעת הלבנת הון, נמשך השנה כיסוי הביקורת הנרחב שהונהגה בשנה הקודמת, המקיף את המערכת הבנקאית כולה. פעולות הביקורת הועמקו ומוקדו באכיפת נושאים ספציפיים שלגביהם נקבעו כללים קונקרטיים בחוקים ובהוראות. כיסוי הביקורת הורחב בשנה הנסקרת והוחל גם על חברות בנות (בעיקר חברות לנאמנות). תשומות זמן ניכרות הוקדשו בתחום זה גם לשיתוף פעולה עם רשויות נוספות.

בתחומי שירות הבנק ללקוח ושוק ההון נמשכו ביקורות שעניינן מניעת ניגודי עניינים בפעילות של בנקים ותאגידי נשלטים בשוק ההון. משיקולים של זמינות התשומות צומצמה השנה פעילות הביקורת בתחומי הגילוי הנאות וניהול חשבונות עבור לקוחות.

היחידה לביקורת ניהול סיכונים התמקדה במהלך שנת 2004 בביקורת על ניהול סיכונים שונים, הנובעים מפעילות הבנקים בשוקי ההון והכספים עבור עצמם ועבור לקוחותיהם; נבדקו הפעילויות עבור הלקוחות בבורסה בתל אביב (בעיקר על מדד המעו"ף) ובבורסות בחו"ל, וכן הפעילות במכשירים הנסחרים מעבר לדלפק, לרבות במוצרים מובנים. בהתבסס על ממצאי הביקורות, ובהתייחס לשינויים שהחילה הבורסה לניירות ערך בתחום העמדת הביטחונות, מוערכת מחדש גם ההסדרה הבנקאית בתחומים של פעילות המעו"ף.

היחידה לניהול סיכונים עסקה במהלך 2004 בהכנת תשתית מפרטית ומתודית לכיסוי ביקורת של ניהול סיכון הנזילות במערכת הבנקאית. כמו כן נמשכו פעולות ביקורת להערכת אספקטים שונים של שליטה ובקרה על פעילות הסניפים בחו"ל, בהדגשת סניפים מסוימים באזורי Off Shore.

במהלך השנה הופסקה פעילותה של היחידה שהייתה מופקדת על ביקורת הבנקים העצמאיים. הבשלת תהליכים שהובילו, בסופו של דבר, להפסקת פעילותם של בנקים אלו איפשרה לצמצם בהדרגה גם את התשומות הניכרות שהוקצו לטיפול הפיקוחי האינטנסיבי בהם.

במהלך השנה הוקמה יחידת ביקורת חדשה המטפלת במערכי השליטה, הפיקוח והבקרה הפנימית של התאגידי הבנקאיים ובתפקודם. יחידה זו תפעל בשנים הקרובות להטמעת מסגרות מתקדמות של בקרה פנימית וליישום גישות מתקדמות ומובנות של "ביקורת ממוקדת סיכון" בתהליכי הביקורת הפנימית בתאגיד הבנקאי. תוצרי הביקורת של יחידה חדשה זו יספקו בסיס נתונים נוסף לתכנון הרב-שנתי של עבודת הפיקוח על הבנקים על כל זרועותיו.

5 יחידת המחקר

יחידת המחקר עוקבת אחר ההתפתחויות בבנקאות בארץ ובעולם ומתעדכנת בגישות חדשות לניתוח והערכה של נושאים שונים – ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכונים, יעילות תפעולית, גישות לחיסון בפני סיכונים בנקאיים שונים ודרכים לאמידת הלימות ההון על פי הדרישות החדשות של ועדת באזל II בנושאים אלו.

במהלך שנת 2004 פרסמה יחידת המחקר את המאמרים הבאים:

- "חוסן – מדד לבחינת איתנותם וחוסנם של בנקים בישראל". המדד, שפותח לראשונה עבור בנקים בישראל, נותן ביטוי לביצועי הבנקים בתחומים שונים: ההון, איכות הנכסים, הניהול, הרווחים, הרווחיות, הנוזלות והחשיפה לסיכוני שוק. מדד זה, מהסוג המקובל ברבות ממדינות המערב, נועד לשמש את הפיקוח על הבנקים להערכת מצב הבנקים השונים ולתכנון עצימות הפיקוח עליהם. המדד פורסם כמאמר לדין בינואר 2005.

- "התחרותיות בענף הבנקאות: היבטים תיאורטיים וראיות אמפיריות מישראל ומחו"ל" העבודה בוחנת את התחרותיות בבנקאות הישראלית באמצעות שתי גישות המקובלות בספרות המקצועית העדכנית: גישת המבנה וגישת האיום התחרותי. על פי שתי גישות אלה נמצא כי קיימות שתי נקודות תורפה בתחום התחרותיות: (א) הריכוזיות של המערכת גבוהה מאוד, וזו כשלעצמה מגדילה את "כוח השוק" שהבנקים מפעילים על לקוחותיהם (בעיקר על משקי הבית); (ב) אין תנאים מתאימים להיווצרות איום תחרותי ראוי על המערכת הבנקאית מצד גופים חוץ-בנקאיים ומשוק ההון בישראל ובחו"ל.

נוסף על עבודות אלו ניתחה היחידה במהלך השנה הנסקרת את הגורמים שהשפיעו על יציבותה של מערכת הבנקאות מההיבט הענפי וכן כתבה ופרסמה את הסקירה השנתית של המפקח על הבנקים לשנת 2003, בעברית ובאנגלית.

6. קשרים בין-לאומיים

הנושאים העיקריים שתחום הקשרים הבין-לאומיים עסק בהם במהלך שנת 2004 הם:

- העברת מידע על מערכת הבנקאות בישראל לגופים שונים בחו"ל, לרבות רשויות פיקוח, מוסדות בין-לאומיים וחברות דירוג.
- בחינת החלתו של קוד הליברליזציה של OECD על ישראל.
- קשרים עם מפקחים בחו"ל בנושא פיקוח על השלוחות הישראליות.
- היערכות לקראת יישום המלצות ועדת באזל II.
- סיוע לתחום הרישוי בפיקוח על הבנקים בנושאים משותפים.
- איסוף מידע ולימוד בנושאי פיקוח על הבנקים בחו"ל – הסדרה ואכיפה.

7. יחסי בנק-לקוח

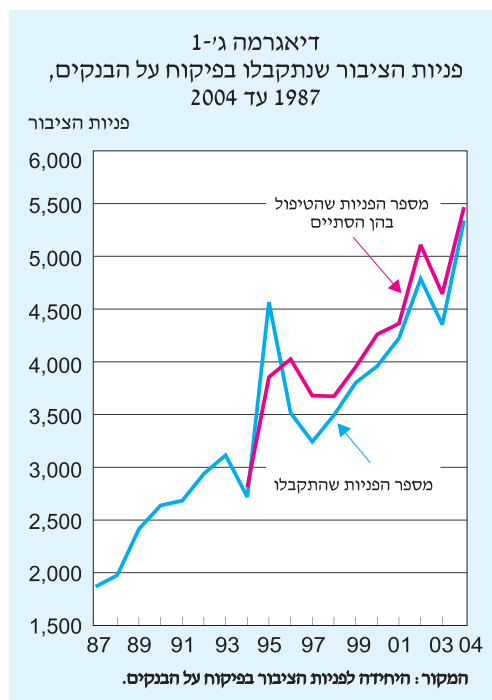
היחידה עוסקת בהגנה על זכויותיהם של לקוחות הבנקים כדי לשמור על מערכת בנקאית הוגנת ויציבה.

א. היחידה לפניות הציבור

בשנת 2004 התקבלו ביחידה לפניות הציבור 5,340 פניות (עלייה של כ-23% לעומת השנה הקודמת). בשנה זו הסתיים הטיפול ב-5,467 פניות (עלייה של כ-18% לעומת השנה הקודמת), שחלקן התקבל השנה וחלקן בשנים קודמות. מספרן של פניות הציבור לפיקוח על הבנקים עולה בהתמדה (דיאגרמה ג'-1) - תוצאת מודעות גוברת של ציבור הלקוחות לזכויותיו הצרכניות.

788 תלונות (26.4%) מתוך 2,980 תלונות שנקבעה לגביהן עמדה בשנת 2004 נמצאו מוצדקות ומוצדקות חלקית. בשנים האחרונות מסתמנת מגמת ירידה של אחוז התלונות המוצדקות בכלל התלונות, וזאת בעיקר הודות לטיפול המקיף של הפיקוח על הבנקים בתחום יחסי בנק-לקוח, המשפר את העבודה השוטפת של מערכת הבנקאות מול לקוחותיה. 1,311 פניות היו בקשות למידע ושאלות הבהרה (לוח ג'-1). משנקבע כי הפנייה מוצדקת או מוצדקת חלקית, הבנק מחויב לתקן את העוול שנעשה לפונה, ולטיפול בפנייה תהיה תוצאה כגון: החזר כספים, פיצוי והיענות לבקשת הפונה. הסכומים ששילמו הבנקים ללקוחותיהם בשנת 2004 בעקבות הטיפול בפניותיהם אשר נמצאו מוצדקות הצטברו לסך של 2,436,324 ש"ח.

הנושאים המרכזיים שלגביהם נסבו הפניות הם משכנתאות, חשבון בנק, עמלות ושקים (לוח ג'-2). אשר להתפלגות התלונות שנקבעה בהן עמדה והטיפול בהן הסתיים בשנת 2004 לפי בנקים (לוח ג'-3) - ב"בנק המזרחי" שיעור התלונות שנמצאו מוצדקות היה הגבוה ביותר, כ-30.4% מסך התלונות, ואילו ב"בנק לאומי" נרשם השיעור הנמוך ביותר, כ-19.4%.

פעילותה של היחידה לפניות הציבור אינה מתמצה בדרישה מהבנק לתקן את הליקוי בפנייה ספציפית. לטיפול בפנייה הבודדת עשויה להיות השלכה כללית על התאגיד הבנקאי או על המערכת הבנקאית בכללה - החזר כספים לקבוצות לקוחות, תיקון

לוח ג'-1

ממצאי בירור הפניות מתוך סך הפניות שהטיפול בהן הסתיים במהלך השנה,

2003 ו-2004

2004		2003		
אחוזים מסך הפניות	מספר הפניות	אחוזים מסך הפניות	מספר הפניות	
				תלונות שנקבעה לגביהן עמדה
14.4	788	15.7	727	א. תלונות מוצדקות ומוצדקות חלקית
40.1	2,192	38.0	1,764	ב. תלונות לא מוצדקות
54.5	2,980	53.6	2,491	סך הכול
				תלונות שלא נקבעה לגביהן עמדה
3.7	200	3.0	141	א. הפסקת הטיפול עקב הליכים משפטיים
8.2	448	6.0	279	ב. הפסקת הטיפול מסיבה אחרת
5.1	280	5.1	239	ג. לא בסמכות היחידה
4.5	248	5.4	251	ד. לא ניתן לקבוע עמדה
21.5	1,176	19.6	910	סך הכול
				בקשות והבהרות
8.4	460	8.6	399	א. בקשות
15.6	851	18.2	844	ב. הבהרות
24.0	1,311	26.8	1,243	סך הכול
100.0	5,467	100.0	4,644	סך כל הפניות שהטיפול בהן הסתיים

המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

נהלים, מתן הנחיות ועוד. לוח ג'-4 מפורטים נושאים כלליים ועקרוניים שעלו מפניות הציבור וממידע נוסף שהתקבל בפיקוח על הבנקים, אשר בעקבות הטיפול בהם הוחזרו כספים לקבוצות גדולות של לקוחות (שרובם לא היה מודע כלל לבעיה ולא התלונן בנושא). החזרים אלו הסתכמו בשנת 2004 בכ-51 מיליוני ש"ח, סכום הנובע ברובו מהחזר ש"בנק לאומי" חויב בו בגין עמלת "לאומי-פון" שנגבתה מחלק מהלקוחות שלא בצדק.

לוח ג'-2

התפלגות הפניות לפי נושאים, 2003 ו-2004

אחוז התלונות המוצדקות מסך התלונות בנושא ²		מספר התלונות המוצדקות ¹		סך הפניות (מכל השנים) שהטיפול בהן התסיים השנה		הנושא
2004	2003	2004	2003	2004	2003	
(אחוזים)		(מספר הפניות/תלונות)				
17.4	12.8	31	17	275	231	אשראי
41.7	25.0	5	4	27	23	ביטחונות
26.0	27.3	20	21	123	123	ביצוע צווים עפ"י דין
23.5	16.2	23	11	227	182	גביית חובות
38.5	38.2	20	34	72	124	הוראה לחיוב חשבון
22.8	34.0	13	17	113	83	חובות בנק ללקוח
30.1	47.9	28	34	263	225	חסכונות לטווח ארוך
29.0	29.5	119	129	808	853	חשבון בנק
26.9	34.3	58	79	290	328	כרטיס חיוב
7.5	19.8	5	24	121	173	מטבע חוץ
14.3	41.5	8	17	130	110	מסמכים בנקאיים
32.8	30.7	188	142	1,161	832	משכנתאות
25.4	13.5	32	10	220	143	ניירות ערך
13.0	45.7	6	21	88	80	סניפים
30.8	11.1	4	1	17	14	עיסקאות עתידיות
17.7	24.3	80	52	637	340	עמלות
51.7	40.6	15	13	61	71	ערבות צד שלישי
33.9	36.0	94	76	481	399	שקים
27.9	22.5	39	23	231	184	שרותים בנקאיים אחרים
0.0	25.0	0	2	122	126	אחר ³
26.4	29.2	788	727	5,467	4,644	סך הכול

(1) כולל תלונות שנמצאו מוצדקות חלקית.
 (2) שנקבעה לגביהן עמדה (מוצדק/מוצדק חלקית/לא מוצדק).
 (3) פניות בנושאים רבים.
 המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

לוח ג'-3

התפלגות התלוונות¹ שהטיפול בהן הסתיים במשך השנה לפי בנקים, 2004

אחוז התלוונות המוצדקות ² מסך התלוונות ¹ נגד הבנק	התלוונות המוצדקות ³	סך התלוונות (מכל השנים) שהטיפול בהן הסתיים השנה ²	סך הפניות (מכל השנים) שהטיפול בהן הסתיים השנה ¹	
28.7	193	673	1,134	בנק הפועלים
19.5	107	548	799	בנק לאומי
27.7	72	260	396	בנק דיסקונט
29.8	59	198	292	הבנק הבינלאומי
30.4	65	214	332	בנק המזרחי
26.2	141	548	852	יתר הבנקים המסחריים ⁴
26.1	637	2,441	3,805	סך הכול
28.8	45	156	283	בנק טפחות
33.0	71	215	407	בנק לאומי למשכנתאות
34.1	15	44	71	בנק משכנ ⁵
27.0	20	74	154	יתר הבנקים למשכנתאות
30.9	151	489	915	סך הכול
26.9	788	2,930	4,720	כלל המערכת

- 1) לא כולל פניות שבהן לא צוין שם הבנק.
 - 2) שנקבעה לגביהן עמדה (מוצדק/מוצדק חלקית/לא מוצדק).
 - 3) כולל תלוונות שנמצאו מוצדקות חלקית.
 - 4) לרבות חברות כרטיסי אשראי ומוסדות כספיים.
 - 5) פניות ותלוונות שהתקבלו לפני מיווגו עם בנק הפועלים ב-1.1.04.
- המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

לוח ג'-4

סך כל ההחזרים הכספיים לקבוצת לקוחות לפי נושאים, 2004

סך ההחזר באלפי ש"ח	הבנק	הנושא
49,965.2	לאומי	עמלת לאומיפון
441.3	בינלאומי	גביית דמי ניהול קבועים בחשבונות תמורה
237.8	טפחות	אי ניכוי עמלה תפעולית מהפרשי היוון שליליים עפ"י צו הבנקאות (עמלת פרעון מוקדם)
58.1	טפחות	העלאת שיעור העמלה עבור מכתבי התראה של עורכי דין לפני עדכונה בתעריפון
53.3	מסד	עודף גבייה בהלוואות כתוצאה מאי עדכון שיעור ריבית (עקב תקלה)
51.5	בלמ"ש	מחיקת יתרות זכות בחשבונות לקוחות
50,807.1		סך הכול

המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

ב. עמלות

באוגוסט 2003 מינה המפקח על הבנקים צוות לעיצוב מדיניות ברורה בעניין הפיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים. בשנת 2004 הגיש הצוות שמינה המפקח על הבנקים דין וחשבון, הכולל, בין היתר, המלצות בנושאים הבאים: צורך לפקח על מחירי השירותים הבנקאיים²; קריטריונים להתערבות במחירי השירותים הבנקאיים; גילוי נאות ללקוחות; ביטול עמלות מסוימות.

מרבית המלצות הצוות אומצו על ידי נגיד בנק ישראל, והוכנה הצעה לתיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981, שבה הפיקוח על הבנקים מבקש לעגן את סמכויותיו בנושא הפיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים. בהתאם להצעה יוסמך הפיקוח על הבנקים להתערב במחירי השירותים הבנקאיים, ולקבוע להם מחיר מרבי, בהתאם לעילות המוגדרות בו: שירות שהעמלה הנגבית בגינו עלולה להוות חסם לתחרות בין התאגידים הבנקאיים, בינם לבין עצמם או בינם לבין גוף אחר הנותן שירות דומה; שירות שהלקוח חייב לקבל בתאגיד בנקאי מסוים; שירות חיוני; שירות שבגינו נגבית עמלה ללא צידוק סביר.

בשנת 2004 תוקנו, ביוזמת הפיקוח על הבנקים, כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים) התשנ"ב–1992, ונוספו בהם חובות גילוי כגון: חובת הודעה על עלות שירות טרם מתן השירות ובהתאם לממשק שבו מבוצעת הפעולה (בדלפק, בטלפון, באמצעות מסוף מחשב או באמצעי אחר בעל צג); חובה לפרסם את התעריפון המלא ואת לוח העמלות של שירותים עיקריים באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, וכן חובה להציג בסניף, במקום בולט לעין, את תעריפון העמלות המלא.

ג. חוזים אחידים

בסוף שנת 2004 היו מונחות בפני בית הדין שלוש בקשות לביטול או לשינוי תנאים מקפחים בחוזים אחידים: בחוזה הלוואה לדיור של "הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות", בחוזה למתן שירותים בנקאיים באמצעות האינטרנט והטלפון הסלולרי של "בנק הפועלים" ובחוזה ערבות בנקאית על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה – 1974 של "בנק טפחות".

ב-10.6.04 נתן בית הדין לחוזים אחידים פסק דין בבקשה לביטול תנאים מקפחים בחוזה לניהול חשבון עובר ושב של "בנק לאומי", שבו הוא קיבל את מרבית טענות היועץ המשפטי לממשלה והפיקוח על הבנקים, והורה על ביטולם או שינויים של

2 החל מ-1.12.05 הבנקים נדרשים להיערך ליישום הוראה בנושא העמלות. על פי המתכונת שטוכמה, דמי הניהול הקבועים (בסך 10 ש"ח), הנגבים כיום בנוסף לחיוב בעמלה על כל פעולה וכן "דמי השורה" יבוטלו. הלקוחות יוכלו לבחור בין האפשרויות הבאות:

1. תשלום עמלה על כל פעולה בסיסית בחשבון (כמו משיכת צ'ק, הרשאה לחיוב חשבון וכדו') בסך 1.21 ש"ח, כאשר העמלה החודשית המינימאלית בחשבון תהיה 10 ש"ח בחודש (לכן מי שביצע עד כשמונה פעולות בחודש עדיין ישלם 10 ש"ח בלבד).
2. סל הפעולות הבסיסיות שטוכם עם וועדת הכלכלה בתשלום חודשי קבוע של 18 ש"ח, כאשר על פעולות נוספות מעבר למכסות שנקבעו בסל ישלם הלקוח 1.21 ש"ח לפעולה.
3. סלים אחרים שיבחרו הבנקים להציע ללקוחות.

סעיפים מקפחים רבים בחוזה האמור. הבנק הגיש ערעור על פסק דינו של בית הדין לחוזים אחידים. לאחר שהבנק הודיע על כוונתו להגיש ערעור כזה, הגיש גם היועץ המשפטי לממשלה ערעור מטעמו.

ד. הבעת עמדת המפקח על הבנקים בתביעות ייצוגיות

במהלך שנת 2004 הוצגה עמדת המפקח על הבנקים, המיוצג בהליכים אלה על ידי המחלקה המשפטית של בנק ישראל, בשלושה נושאים שעלו מהתביעות הייצוגיות אשר הוגשו נגד התאגידים הבנקאיים:

התביעה בת.א. 1618/03 "אביב שירותים משפטיים בע"מ" נגד "בנק הפועלים", העוסקת בגביית עמלת רישום פעולה בגין רישום פעולות חיוב וזיכוי של חשבון לקוח בעת הצגה חוזרת ונשנית של הרשאה לחיוב חשבון שבוטלה על ידי הלקוח. בעמדה שהוגשה לבית המשפט הודיע המפקח על הבנקים כי בנסיבות אלה הבנק לא היה רשאי לחייב את חשבון הלקוח בעמלת רישום פעולה.

התביעה בת.א. 1957/03 "אר-און השקעות בע"מ" נגד "הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ", העוסקת בעיגול ריבית הליבור לשמינית האחוז הקרובה בהלוואות בנקאיות במט"ח או צמודות למט"ח. בפני בית המשפט הוצגה עמדת המפקח על הבנקים, שלפיה הבנק לא היה רשאי לעגל את ריבית הליבור לשמינית האחוז הקרובה, שכן בהסכמי ההלוואה לא מולאה כראוי חובת הגילוי הנאות באשר לאופן זה של קביעת הריבית.

בע"א 3955/04 רייזל אריה נגד "בנק לאומי לישראל בע"מ" ו"לאומי-קרד בע"מ" נתבקש המפקח על הבנקים על ידי בית המשפט להתייחס לשאלה אם גביית העמלה המכונה "דמי הגבלת אחריות" מלקוחות המחזיקים כרטיסי חיוב היא כדין. המפקח על הבנקים הודיע לבית המשפט כי לדעתו גביית העמלה אינה נגועה באי-חוקיות.

8 מידע ודיווח כספי

א. היחידה למידע ולדיווח

היחידה למידע ולדיווח אחראית על קבלת דיווחי הבנקים לפיקוח על הבנקים ולהפיכתם למידע זמין ואמין המשרת את המפקח והעובדים ביחידות השונות של הפיקוח. במהלך שנת 2004 הטמיעה היחידה מערכת דיווח בנושא האיסור על הלבנת הון, בעקבות מתן עדיפות לנושא זה. בשנה זו טיפלה היחידה ביותר מ-2,000 פניות לקבלת מידע מגורמים שונים במשק. במסגרת עבודתה השוטפת מפרסמת היחידה (גם באינטרנט) את שיעור הריבית המרבית בשוק האפור ואת שיעור הריבית הממוצעת לצורך חישוב עמלת פירעון מוקדם בבנקים למשכנתאות בתכיפות חצי-חודשית.

נוסף על-כך מוציאה היחידה מספר פרסומים תקופתיים: (1) "מידע שנתי על התאגידים הבנקאיים" – חוברת המכילה מידע חמש-שנתי על מערכת הבנקאות

הישראלית³; (2) "מידע שוטף על התאגידים הבנקאיים" – אוגדן המכיל את המידע המעודכן המתקבל במהלך השנה על מערכת הבנקאות הישראלית; (3) "נתונים עיקריים על הפעילות של כל בנק" – פרסום רבעוני המשווה בין הבנקים על סמך מידע המופק מדוחותיהם הכספיים לציבור.

ב. יחידת דוחות כספיים

היחידה עוסקת בשני תחומים עיקריים:

- (1) הסדרה של הוראות הדיווח לציבור, הקובעות כללים לגבי אופן עריכת הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים וכן נושאים הקשורים לעבודתו של רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי.
- (2) עריכת ביקורות, בנושאים הקשורים לדיווח כספי לציבור של תאגיד בנקאי;

בנוסף לאמור, וכפעילות נלווית לתחומים לעיל, עוסקת היחידה בטיפול בנושאים שוטפים הנוגעים לדיווח כספי של תאגידים בנקאיים.

ראוי להדגיש הוראת דיווח מרכזית, אשר גובשה על ידי היחידה בשנת 2004, המחייבת מתן הצהרות אישיות נפרדות של המנכ"ל והחשבונאי הראשי לגבי יעילות בקרות הגילוי בדוחות רבעוניים ושנתיים של תאגידים בנקאיים, בהתאם לסעיף 302 לחוק Sarbanes Oxley.

בנושאים המפורטים להלן גובשו טיוטות שנמצאות בשלבים סופיים של דיונים. הדיווחים לציבור של התאגידים הבנקאיים, הותאמו למרבית הדרישות שנכללו בטיטות אלו.

טיפול חשבונאי בהתחייבויות תלויות משפטיות, בהתאם לתקן חשבוונאות אמריקאי מספר 5.

אימוץ כללים שנקבעו בעדכונים של תקנות ניירות ערך ובהנחיות, שפורסמו על ידי רשות ניירות ערך, בין היתר, בנושא תיאור עסקי התאגיד ומידע צופה פני עתיד. במקביל נמשך הטיפול בנושאי הסדרה העיקריים להלן: טיפול חשבונאי בעסקאות העברות נכסים פיננסיים לרבות בעסקאות רכש חוזר, השאלת ניירות ערך ואיגוח; התאמת הכללים בדבר מדידה וגילוי של חובות בעייתיים והפרשה לחובות מסופקים למקובל בארה"ב; אשראי לדיוור – הקטנת הפרשה לפי עומק פיגור ועוד. עבודתו של רואה החשבון המבקר:

בשנת 2004 השלימה היחידה את ההסדרה בנושאים הבאים הקשורים לעבודתו של רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי:

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 303 – הסדרת התקשורת של רואה החשבון המבקר עם גורמים המופקדים על בקרת העל בגוף המבוקר. הוחלו על רואה החשבון מבקר של תאגיד בנקאי תקני ביקורת ומדריכי ביקורת

3 מופיע גם באתר בנק ישראל באינטרנט www.bankisrael.gov.il בסעיף "פרסומים ומידע".

נוספים שפורסמו על ידי לשכת רואי החשבון בארה"ב, ועל ידי המועצה לפיקוח על חברות ציבוריות בארה"ב;

הביקורות שנערכו במהלך שנת 2004 התמקדו, בעיקר, בנושאים להלן:

1. נאותות הגילוי בדוח כספי לציבור;

2. יחס הון מזערי;

9. מושכי שקים ללא כיסוי (מושל"ך)

מדור מושכי שקים ללא כיסוי אחראי לקליטת דיווחים על חשבונות ולקוחות ומוגבלים מהבנקים המסחריים ומגופים נוספים⁴ ומנחה אותם בנושאים הקשורים למערכות הממוחשבות ולבקורות הדרושות לצורך קיום הוראות חוק שקים ללא כיסוי התשמ"א-1981. כמו כן משתף המדור פעולה עם משטרת ישראל בטיפול בתיקי הונאה וכן פועל לשיפור המערכות המטפלות במושכי שקים ללא כיסוי.

בסוף שנת 2004 היו 175,540 חשבונות מוגבלים – עלייה של כ-4% לעומת השנה הקודמת. מספר הלקוחות המוגבלים הגיע ל-98,605, עלייה של כ-1.1% לעומת שנת 2003. השנה מספר הלקוחות המוגבלים הרגילים ירד לאחר תקופה ארוכה, מ-40,848 בשנת 2003 ל-36,411 בשנת 2004 (לוח ג'-5). מגמה זו קשורה ככל הנראה להאצת הצמיחה של המשק בשנה הנסקרת.

מספר הלקוחות שהוגבלו בנסיבות מיוחדות – בעלי תיקים בהוצאה לפועל וסרבני גט – גדל השנה בשיעור של 21.7% לעומת 2003, והסתכם ב-29,746. רוב הגידול מקורו בעלייה של מספר בעלי התיקים בהוצאה לפועל (לוח ג'-5).

לוח ג'-5

מספר החשבונות המוגבלים והלקוחות המוגבלים, 2002 עד 2004.

שיעור השינוי ב- 2004 לעומת 2003 ב-%	2004	2003	2002	
4.0	175,540	168,722	149,616	חשבונות מוגבלים
-0.4	105,050	105,434	95,196	מזה: בגין שקים שסורבו
1.2	98,605	97,481	85,465	לקוחות מוגבלים
-10.9	36,411	40,848	36,007	מזה: מוגבלים רגילים ¹
0.8	32,448	32,198	29,956	מוגבלים בנסיבות מחמירות ²
21.7	29,746	24,435	19,502	מוגבלים מיוחדים ³

(1) לקוח מוגבל רגיל – לקוח שהוגבל בחשבון אחד ורשאי לפעול בחשבונות אחרים, אך לא לפתוח חשבונות חדשים.

(2) לקוח מוגבל בנסיבות מחמירות – לקוח שהוגבל בשני חשבונות, ומנוע מלמשוך שקים על כל חשבונותיו.

(3) לקוח מוגבל מיוחד – לקוח שהוגבל על ידי ראש ההוצאה לפועל או על ידי בית דין רבני. המקור: דיווח לפיקוח על הבנקים.

4 כגון ההוצאה לפועל ובתי הדין הרבניים.

גם השנה נמשך הגידול של מספר הפונים לאתר האינטרנט של בנק ישראל, והסתכם ב-126,000 – עלייה של 44.8% לעומת שנת 2003 – וכן נמשך הגידול של מספר הפניות למענה הקולי של חברת "טלמסר"; אלה הסתכמו ב-25,000 – עלייה של 13.6% ביחס לשנת 2003. מגמה זו תואמת את מדיניות המפקח על הבנקים להעמדת המידע לרשות הציבור באמצעים מתקדמים, ומלווה בירידה של כ-14.3% במספר הפניות הטלפוניות לביירוטים וקבלת מידע⁵ (לוח ג'-6).

לוח ג'-6

מספר פניות הציבור בנושא מושכי שקים ללא כיסוי (מושל"ך), 2003 ו-2004

שיעור השינוי ב-2004 לעומת 2003	2004		
	ב-%	2003	
4.0	1,283	1,234	פניות בכתב
-9.4	794	876	ערעורים לבתי משפט
13.6	25,000	22,000	פניות למענה הקולי (טלמסר)
-14.3	6,000	7,000	פניות טלפוניות למדור
44.8	126,000	87,000	פניות דרך האינטרנט ¹

(1) באתר בנק ישראל <http://www.bankisrael.gov.il>
המקור: מדור מושל"ך בפיקוח על הבנקים.

10. איסור הלבנת הון – חקיקה והסדרה

א. חקיקה והסדרה

טיוטת תיקון שני לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים), התשס"א-2001 (להלן – הצו): במהלך שנת 2004 פעל הפיקוח על הבנקים בשיתוף המחלקה המשפטית לתיקון הצו. זאת במטרה לשלב בצו את החובות שיש להטיל על תאגידים בנקאיים מכוח חוק איסור מימון טרור התשס"ה-2005, וכן לכלול בו את החובות מכוח חוק איסור הלבנת הון התש"ס-2000 על חברות כרטיסי אשראי שהן תאגידי עזר. בימים אלו מתקיימים דיונים על טיוטת התיקון השני.

הוראה 411: בתחילת 2005 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411, ושם ההוראה הוא מעתה 'מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות'. התיקון הוא במסגרת המלחמה הבין-לאומית בהלבנת הון ובמימון טרור, מלחמה שניתן לה ביטוי גם בהנחיות ועדת באזל ובחקיקה בישראל. עיקרי התיקון: החלת כל ההנחיות לעניין

5 כמו כן מפרסם מדור מושל"ך בכל יום את קובצי החשבונות והלקוחות המוגבלים בנסיבות מחמירות (המותרים לפרסום) באתר האינטרנט של בנק ישראל ובאמצעות המידע הקולי של חברת "טלמסר". הכוונה בכך היא להפוך את המידע לזמין לפרטים ולחברות, ובכך לאפשר להם לבדוק בזמן אמת, אם הצ'קים שהם מקבלים נמשכים על חשבונות מוגבלים ואם לקוחותיהם נמנים עם הלקוחות המוגבלים בנסיבות מחמירות. מידע קולי על חשבונות ולקוחות מוגבלים (המותרים לפרסום) ניתן לקבל באמצעות חברת "טלמסר" בטלפון מס' 755-332-1212.

זיהוי הלקוח והכרתו גם על מניעת מימון טרור; הוספת הנחיות לטיפול בסיכון הגלום בפעולה של הפקדת צ'קים, ובפרט צ'קים מוסבים וצ'קים המשוכים על בנק מחוץ לישראל; הרחבת הקריטריונים לסיווג מדינות כבעלות סיכון גבוה, וכן קביעת רשימה של מדינות שהעברת הכספים מהן ואליהן טעונה מעקב מוגבר; דרישה כי המדיניות לגבי מניעת הלבנת הון ומימון טרור תיקבע ותיושם על בסיס קבוצתי.

ב. ביקורות וועדות עיצומים

ועדת העיצומים לתאגידים בנקאיים לעניין איסור הלבנת הון החליטה בשנת 2004 בעניינם של 9 בנקים מסחריים ו-2 בנקים למשכנתאות. הוועדה מצאה כי הבנקים הפרו הוראות מסוימות בחקיקה לעניין איסור הלבנת הון. ברוב המקרים הסתפקה הוועדה במשלוח התראה בכתב ולא הטילה קנס כספי – בעיקר משום סמיכות ההפרות לכניסתם-לתוקף של הוראות החוק, הצווים והתקנות. עם זאת, מספר בנקים שאיחרו להיערך לנושא, ובעת הביקורות נמצאו בהם ליקויים רבים, חויבו בקנסות כספיים – אף על פי שמאז תוקנו מרבית הליקויים.

הליקויים העיקריים נגעו להליכי זיהוי ואימות בעת פתיחת חשבון, לרבות קבלת הצהרה על נהנה ובעל שליטה ושמירה על מסמכי זיהוי. כמו כן נמצאו ליקויים בהליכים של העברת הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון, בדיווח על פי גודל הפעולה ובדיווח על פעולות בלתי רגילות. הוועדה שלחה לבנקים אלו התראה בכתב.

במהלך שנת 2004 נערך בחברות לנאמנות שהן תאגידי עזר סבב ביקורות, שבחנו את יישום הוראות החקיקה לעניין איסור הלבנת הון. בביקורות אלו נתגלו ליקויים והפרות, ובחלק מחברות הנאמנות – גם הפרות מהותיות. חלק מהליקויים תוקנו בעקבות הביקורות. הפרות יטולו במסגרת ועדות עיצומים, שתתכנסנה במהלך התקופה הקרובה.

נספח ג' – 1

פעולות הפיקוח על הבנקים – לוח אירועים לשנת 2004

- 7 בינואר בעקבות פרוסום הודעה בדבר גילוי על מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים על ידי הרשות לניירות ערך בארה"ב ניתנה, במסגרת הוראות הדיווח לציבור, הוראת שעה הקובעת קריטריונים שמטרתם לשמר ולשפר את אמינות הדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים.
- 19 בינואר תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מתן הלוואות לדויר. עיקרי התיקונים:
1. בנקים למשכנתאות לא יוכלו לתת הלוואות בריבית משתנה עם הנחה משמעותית בריבית בתקופה הראשונה וריבית גבוהה במשך יתרת תקופת ההלוואה. בנקים המעוניינים לתת הנחה ללקוחותיהם יעשו זאת לאורך כל חיי ההלוואה.
 2. כדי לאפשר ללקוח להיטיב ולהשוות בין הבנקים וההלוואות השונות, הורחב המידע שהבנק נדרש לספק בדפי ההסבר למבקשי הלוואות, לרבות המידע על העלויות הישירות והעקיפות של ההלוואה ועל הלוואות אחרות לדויר המוצעות על ידי הבנק.
 3. אישור עקרוני למתן הלוואה, כולל שיעור הריבית, יינתן על בסיס מידע שיינתן הלקוח אודות הנכס, ללא צורך בהבאת מסמכים. נוסף על כך הוגדל מספר הימים לשמירת הריבית מיום מתן האישור העקרוני למתן ההלוואה ועד להמצאת המסמכים על ידי הלקוח – מ-10 ל-14 יום.
 4. כדי למנוע חיוב כפול בתשלום פרמיות ביטוח (על ידי התאגיד הבנקאי ועל ידי חברת ביטוח חיצונית) בגלל תקלות בקליטת הפוליסה החיצונית על ידי הבנק, או בגלל דחייתה, בלי שהלקוח או חברת הביטוח החיצונית מודעים לכך במועד, נדרש התאגיד הבנקאי למסור ללווה אישור על המצאת פוליסת ביטוח, מיד עם המצאתה.
- תחולת התיקונים להוראה היא מיום 1 באפריל 2004.
- 27 בינואר נקבעה הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר רוטציה וחופשה רציפה. התאגיד הבנקאי נדרש לקבוע מדיניות רוטציה בתפקידים של מנהלים ועובדים, שתתייחס, בין היתר, לזיהוי התפקידים הרגישים שראוי להנהיג בהם רוטציה, למשך הזמן המרבי שבו ימלא מנהל או עובד כל אחד מהתפקידים האמורים, לזיהוי תפקידים רגישים שלא ניתן להנהיג בהם רוטציה ולבקורות פנימיות מיוחדות למקרים אלה.
- נוסף על כך נדרש התאגיד הבנקאי לקבוע מכסה מינימלית של ימי חופשה, שאותם יחויב לנצל ברציפות כל אחד ממנהלי התאגיד הבנקאי או עובדיו. לגבי בעלי תפקידים רגישים המכסה לא תפחת מ-10 ימי עסקים, ולגבי האחרים היא לא תפחת מ-6 ימי עסקים. בתקופת

- החופשה הרציפה ייאסר על העובד להימצא בין כותלי הבנק. תחולת ההוראה בעניין חופשה רציפה היא מיום פרסומה, ותחולת ההוראה בעניין רוטציה היא מיום 1.7.04.
- 28 במרס בוטל רישיונו של "בנק עולמי להשקעות (ב.ה.) בע"מ".
- 27 במאי בוטל רישיונו של בנק חוץ "Standard Chartered Bank Ltd".
- 28 ביוני בעקבות תיקון ההוראה בדבר נהלים למתן הלוואות לדיור פורסמו הבהרות במתכונת של שאלות ותשובות.
- 16 באוגוסט בעקבות מבצעי שיווק מגוונים של הבנקים והשקעת משאבים ומאמצים רבים מצדם בניסיון לגייס לקוחות חדשים, פורסמה הבהרה להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר הטבות ללקוחות, אשר לפיה זיכוי כספי לצורך רכישת מוצר או שירות מסוים, מראש או בדיעבד, בין בשובר ובין בהלוואה המתבטלת בהדרגה, או בכל דרך אחרת, כמוהו כהטבה בעין, ולכן הוא נוגד את ההוראה.
- 30 באוגוסט בעקבות שאלות שעלו בעקבות ביקורות, דיוני "ועדת עיצום כספי לתאגידי בנקאיים לעניין איסור הלבנת הון" והטיפול השוטף בנושא, פורסמו הבהרות המתייחסות לחוק איסור הלבנת הון התש"ס-2000 ולצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידי בנקאיים) התשס"א - 2001.
- 26 באוקטובר פורסמה טיוטה ראשונית של קווים מנחים בנושא דירוג אשראי לחברות, בנקים ומדינות, שגובשה בפיקוח על הבנקים. הטיוטה, המבוססת על עקרונות "באזל 2", שגובשו בתהליך בין-לאומי ממושך בוועדת באזל, נועדה בראש ובראשונה לקדם את רמת ניהול הסיכונים, ובכלל זה את ניהול הלימות ההון. בטיוטה שנמסרה לבנקים נקבעו תקנים בסיסיים לבניית מערכות דירוג, לתפעולן, לאמידת רכיבי הסיכון ולבדיקות תקפות של המערכת והאומדנים. דגש מיוחד הושם במנגנוני הפיקוח והבקרה על מערכות הדירוג, ובפרט במעורבות ההנהלה והדירקטוריון ואחריותם לפעילות נאותה של מערכות הדירוג ולמהימנות מודל הדירוג. הפיקוח על הבנקים יקיים דיונים עם הבנקים על בסיס המסמך שהופץ.
- 15 בנובמבר בעקבות פרסום הוראות חדשות של רשות ניירות ערך בארה"ב בדבר הצהרה לגבי גילוי בדוחות הרבעוניים והשנתיים של חברות, נוספה בהוראות הדיווח לציבור הצהרה לגבי גילוי בדוחות כספיים של תאגידי בנקאיים.
- בעקבות פרסום תקנות רואי חשבון (ניגוד עניינים ופגיעה באי תלות כתוצאה מעיסוק אחר) והוראות של הרשות לניירות ערך בארה"ב בדבר אי תלות רואי חשבון, תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי. ההוראות קובעות את רמת אי תלות הנדרשת מרואי החשבון המבקרים של תאגידי בנקאיים

כדי לשמר את הרמה הגבוהה של אי התלות המקובלת בעבודתם המקצועית.

30 בנובמבר

רואי החשבון המבקרים נדרשו ליישם לפחות את תקני הביקורת ואת מדריכי הביקורת האמריקניים, שפרסמה לשכת רואי החשבון בארה"ב. לנוכח יישום תקני הביקורת האמורים וכדי להסדיר היבטים שונים של יישומם, הוחלפה הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר דוח מפורט של רואה החשבון המבקר בהוראה חדשה בדבר התקשורת שלו עם הגורמים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הבנקאי. עיקרי ההוראה:

1. המפקח על הבנקים רשאי לדרוש כל מידע שנוצר בתקשורת של רואה החשבון המבקר עם הגורמים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הבנקאי, ולעשות במידע זה כל שימוש שיראה לנכון.

2. ממצאים מהותיים ונושאים רלבנטיים לאישור הדוח הכספי ידווחו לגורמים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הבנקאי לפני מועד אישור הדוח הכספי.

3. רואה חשבון מבקר ישקול פנייה אל המפקח בהתקיים נסיבות מסוימות, המפורטות בנספח להוראה.

4. רואה חשבון מבקר נדרש לזהות כל חולשה מהותית בבקרה הפנימית ולדווח עליה לתאגיד הבנקאי.

2 בדצמבר

בעקבות הוצאת כתב ערבות מדינה חדש לחברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ לפי חוק הערבויות לסחר חוץ, תשי"ט-1959, נקבע:

1. אשראי המובטח בערבויות החברה לא יחייב הקצאת הון (ישוקלל בשיעור של 0%) לצורך הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר יחס הון מזערי.

2. ניתן לנכות את ערבויות החברה לצורך עמידה במגבלות של לווה בודד ושל קבוצת לווים.

9 בדצמבר

בעקבות תיקון מס' 21 לפקודת הבנקאות, 1941, המחייב תאגיד בנקאי לדווח למפקח על הבנקים על חשש סביר שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה, תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מעילות של עובדים ונושאי משרה. בהוראה נקבעו אופן הדיווח למפקח, מועדו, הסכום המינימלי לדיווח ופרטים אחרים.

13 בדצמבר

מועד הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים והמעבר לדיווח לפי סכומים מדווחים, על פי תקן חשבונאות מספר 12 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, נקבע ל-1 בינואר 2004. לתקופת הדיווח המתחילה במועד זה סכומים מדווחים, כפי שהוגדרו בתקן, הם הסכומים המותאמים למדד החודש שבו חל מועד המעבר בתוספת סכומים נומינליים שנוספו לאחר המעבר ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר. בעקבות זאת נקבעו הוראות מעבר שבהן הובהרה מתכונת הדיווח של תאגידים בנקאיים בדוחות הכספיים לשנת 2004.

הפיקוח על הבנקים – מבנה ארגוני

תחום

